

BUREEL:

DIJCKENSCHE STRAET, TE
SINT-TRUIDEN.

AENKONDIGINGEN

15 C^{ms} PER REGEL.Brieven, artikels, geld,
franco toe te zenden.

HET REGT

INSCHRYVEN:

OP ALLE POSTKANTOOREN

REKLAMEN

40 C^{ms} PER REGEL.Opsteller-Uitgever:
HUB. DE COCQ-CRETEN.

NIEUWS- EN AENKONDIGINGSBLAD.

VADERLAND.

GODSDIENST.

VRYHEID.

Dit blad verschijnt tweemaal per week, des Woensdag en des Zaterdag, by den Opsteller-Uitgever HUBERT DE COCQ-CRETEN, te Sint-Truiden. — Jaerlyksche inschrijving voor St-Truiden, 5 fr.; vrachtyr voor alle andere plaatsen des ryks, 6 franken; voor Holland, 7 fr. 50 c.

Algemeen overzicht

St-Truiden, 24 juny 1870.

De Russen willen meer en meer land inpalm; zy zyn de oorzaak der ontevredenheid in de Donauprovincien en in eenige streken van Oostenryk. Het panslavismus wordt alle jaeren vernieuwd. Wanneer zal dat schismatische ryk eens in duigen vallen? Keizer Alexander II is ziek, en hy draegtzynen kranke leden om door geheel Europa. Om te genezen, moest hy de vryheid schenken aen het ongelukkige Polen en aen de katolieken van zyn ryk. Nooit heeft een Keizer die de Kerk vervolgt, eene landurige en roemryke regeering gehad. Daerentegen die den Paus beschermt leeft lang en gelukkig. Kunt gy een schooner voorbeeld hebben dan Napoleon III? De man is sedert tien jaren versleten en meer; tienmael is men uitgeweest op zyn leven, en hy leeft nog. Waerom? Omdat hy den zegen van Pius IX verdiend heeft. Vraegt het liever aen mynheer Thiers!

De president der Vereenigde-Staten van Amerika, de heer Grant, maekt de oproermakers van Cuba uit voor baenstroopers; hy heeft gelyk.

In Engeland wordt de wet over het lager onderwijs gediskuteerd. Zy zal, zonder verandering, niet gunstig zyn voor de katolieken.

Ollivier heeft alle geluk in de toepassing der nieuwe Constitutie in Frankryk.

In Italie bekomt de minister van financiën geen geloof meer. Ratazzi is ontevreden even als Garibaldi en zyne kinderen. Er is geen geregeld gouvernement en er is geene revolutie meer onmogelyk. Wat gaet er van komen?

De Sultan van Constantinopel toont zich edelmoedig jegens de katholieke bevolking. Waerom kan hy den Coran door het Evangelie niet vervangen.

Het Concilie, in weêrwil der hitte te Rome, zet geregeld zyne werkzaamheden voort. De belgische bisschoppen blyven standvastig; zy zullen voor het einde niet wederkeren.

Is het niet te verwonderen dat de katolieke party in België triumfeert, terwyl de bisschoppen afwezig zyn? Daervan wil ik vandaag de nitlegging niet geven; doch ik beloof daer later op terug te komen. De tyd is daer om aen de katolieken en aen de liberalen de waarheid te zeggen.

De kwestie der werklieden.

De werklieden die de ryken zien blinken en volop genieten, vinden hunne taek, hun arbeid te hard en te lastig; door verderfelyke voorbeelden aengehitst, willen zy ook de vruchten des levens genieten, gelyk men zegt; zy willen ook ryk worden, maer zonder werken en zonder spaerzaamheid. Nu, dit zyn de twee natuerlyke middelen om tot eenen gegoeden stand te geraken, en dewyl zy deze verfoeijen, blyft er hem niets over dan onwetige middelen te gebruiken, zoo als: dievery, werkstakingen, oproer, geweldendaryen en de gansche sleep der menschele miseries.

Wat blyft er, eilaes! van het oude familieleven? Door de onophoudelyke vermeerdering van herbergen in België, moet langzamerhand de familie plaats maken voor de herbergen en de wandelplaatsen. Ja, dat goed, onschuldig en aengenaem huiselyk leven wordt meer en meer verlaten. De vader des huisgezins brengt zyne uren van ontspanning en rust niet meer door aen den haerd omringd door vrouw en kinderen; de zoon verveelt zich in het gezelschap van zynen ouden wyzen vader; de dochter, ô jammer! wil langs de straten flaneeren en spot met de vermaningen van hare moeder. Het vaderlyke huis is geen verblyf van vreugd en vrede meer; men zoekt andere dan onschuldige vermaken. Men licht met de oude spreuk: Oost, West, 't huis best!

Het familieleven is niet ruchtbaer genoeg voor vele personen; men moet publiek zyn, met alles mededoen, zyn leven vergiftigen, zyne ziel verdierlyken door de sterke dranken en den tabak. Alle handelzaken worden in de herbergen gedreven. Het naer de her-

berg loopen is eene ongeneesbare ziekte geworden.

Hoe menigmael gebeurt het niet dat vaders des huisgezins het geld dat noodig is om hunne vrouw en kinderen te voeden in de herbergen gaen verkwisten? Het is droevig zulke dingen te bestatigen. Waerom wil men niet begrypen dat die misbruiken grootendeels toe te schryven zyn aen de vermenigvuldiging der herbergen.

Voorheen ging de werkman die zyn dagloon ontvangen had, en die zondags eene wandeling deed, een glas drinken in al de herbergen der geboorteplaats; maer hun getal was zeer klein. Hedendaegs stelt er ieder dorp eene dozyn, en de oude gewoonte onderhoudende van er geen enkele over te slaen en aen alle kennissen eenen goeden dag te zeggen, moet de werkman dronken en zich ziek maken.

En als men in zulken staet naer huis keert, wat gebeurt er? een woord maekt boos; eene zucht der arme moeder die dubbel lydt in hare kinderen, is oorzaak van verwenschingen, godslasteringen en onbeschoftheden die geenen naem hebben, en dat alles in de tegenwoordigheid der kinderen! Arme onnoozele schapen, wat zal er van u worden?

O vaders des huisgezins, indien gy wist wat zoete en aengename genoegens gy met voeten treedt voor dien stinkenden jenever en die verpeste lucht der herbergen! indien gy kondet begrypen wat bron van liefde er in het hart uwer vrouw en in de liefkozigen uwer zonen en dochters verborgen is, voor eeuwig zoudt gy vaerwel zeggen aen alle andere vreugd!

Verre van my te zeggen dat gy geenen liter bier moogt drinken; het is goed dat gy des zondags twee of dry uren in den namiddag u deftig met uwe vrienden in eene eerlyke herberg vermaekt. Maer ik stel u eene dubbele voorwaerde: gy moogt er niet te laet blyven, en gy moogt niet te veel geld verteren.

Daer zal ik u in een volgend artikel nog meer van zeggen, want ik hou zooveel van eenen braven werkman als van den heer burgemeester van St-Truiden.

De ellende der volksklas in Engeland.

Eene der voornaemste oorzaken van de ellenden der lage volksklas in Engeland is het gebrek van invloed der anglikaense geestelykheid en van alle ketterische ministers op het volk. Men kan in onze katolyke landen zich geen denkbeeld vormen van de onwetendheid en de onverschilligheid waerin de ryke geestelyken van het protestantsch Engeland de arme menschen laten verzinken. Kay verwyft met harde woorden aen de ministers hunne onbekwaemheid om den arme te onderrigten en liefdadig by te staen. Zy hebben geene geestelykheid, zegt hy, die elken dag met liefde de arme hutten binnendringt, waermede de arme zonder schrik en zonder achterdocht kan spreken, aen wie hy zyne ongemakken en pynen zonder moeite kan mededeelen, zeker zynde van verstaen en vriendelyk onthaeld te worden. Het mees-tendeel der armen onzer steden ontvangen nooit het bezoek der bedienaers van den godsdienst, of zy ontvangen het zoo zelden dat die minister by hen komt even als een vreemdeling. Zelfs als een arme door eenen minister bezocht wordt, gevoelt deze aenstonds, met hem te zien, dat zyne ellenden en behoeften niet kunnen begrepen worden.

De minister wordt dan ontvangen, gelyk de armen meestal de ryken en grooten der aerde ontvangen, met dwang en schaemte. Ook zyn de werklieden van Lancashire gewoon te zeggen: In Engeland bestaet er geene kerk voor de armen; zy is alleen voor de ryken.

De *Review van Edenburg* biedt ons hieromtrent voor Londen eene schroomelyke statistiek aen: de kerken en kapellen der stad Londen kunnen zes honderd duizend personen bevatten; nooit woonen er meer dan vier honderd duizend in eenmaal de kerke-lyke diensten by. Men vindt dus ten hoogste acht honderd duizend personen die naer de

kerk gaen. Londen telt twee millioenen en een vierde. Er zyn dus in Londen onderhalf miljoen menschen die geenen godsdienst uitoefenen.

De *Quarterly Review* zegt: de werkman in Londen blyft zondags in zyne arme wooning omdat er geene plaats in de kerken is, omdat hy voor zyne familie moet zorgen, omdat hy uitgeput is van vermoeienis, omdat hy lui is en omdat hy geene kleederea heeft om aen te doen. En dit geschiedt te Londen alleen niet, het wordt algemeen onder de werklieden der fabrieken. Ik durf bevestigen, zegt Kay, dat, onder de werklieden der groote steden, men nauweliks een op tien vindt die naer de kerk gaet of de kerke-lyke diensten bywoont. Wat voor een Babylon moet dat magtige Londen zyn! wat miseries moeten er zyn onder een volk dat God en zyn getod vergeten heeft! wat goed zyn daer de katolyke priesters en monniken geroepen te doen!

In het onderstaende artikel byt het *Handsblad* van Antwerpen scherp toe op den rug der liberalen en van hunne slaefsche drukpers:

« Alvorens te scheiden zeggen de gasten elkander dikwyls nog eens duchtig de waarheid; dat deed de *Indépendance*, die reeds een zoo streng vonnis over de gevallen-doktrinairs gestreken heeft.

» Nu weêr zegt dat blad eene waarheid, die honderd maal door de oppositie gezegd is, maer niet algemeen aengenomen werd, maer die nu voor iedereen ontwyfelbaer is, want de *Indépendance*, is immer met de geheimen achter schermen bekend?

» Het blad spreekt van de verslaefde, zoogezegde *liberale* dagbladen; van die pers bovenal *ministerieel* en *doktrinair*; van die pers welke het *ordewoord aennam van het kabinet* en dit zonder nadenken uitvoerde;

» Van die pers welke niet alleen te Brussel, maer ook in de provincien, altyd een valschen lof trompette voor het doktrinarism. al was het nog zoo in stryd met regt en rede.

» Van die pers die u enkel als *liberael* aanzag wanneer gy u in 't gareel van het doktrinarism liet spannen.

» 't Is een hevige brandmerk, hetwelk de *Indépendance* op het voorhoofd prent van den *Echo du Parlement*.

» Wat zegt er de *Précurseur*, het *Journal de Liège* en het *Journal de Gand*, en verder gansch die reessel fransche en vlaemsche steertdragers van?

» Wonderlyk, die pers schreeuwt van verslaeftheid, en een harer konfraters zelve komt haer nu zeggen dat zy in alles en voor alles de lof trompet moest blazen.

» 't Is overigens hetzelfde in andere gevallen:

» Zy verwyten aen de tegenparty dat zy zich in slechte geldzaken gesteken heeft — en men ziet nu sedert eenige dagen, dat het aen hun eigen kant krielt van geldknoei-jeryen.

» Zy spreken van champavi-spelers, bankroetiërs en oplitgers, en Leclercq is pas weg of een ander ligt alweêr de hielen.

» Zy spreken van kaptaties, en men weet genoeg dat er zyn aen hunnen kant die arme familiën ontverven, of die op linksche manier het geld der weezen inpalmten en er den grooten sinjeur mee spelen...

» Iedere party heeft hare oneerlyke menschen voor welke niemand verantwoordelyk is; maer de doktrinaire party is begonnen met de partijen verantwoordelyk te maken voor de personen.

» Met weêrzin hebben wy haer, in de laatste tyden, met gelyke munt moeten betalen; met weêrzin zeggen wy, dewyl eene dergelyke polemiek ons tegen het hoofd stoot.

» Maer eens door de ministerieel bladen gedwongen, zullen wy zonder moeite doen zien dat, als zy, de konservatieve party verantwoordelyk willen maken voor persoonlyke feiten, hunne vracht zwaerder in de schael zal wegen dan wel de onze!

« In België, zegt de *Constitutionnel*, schynt de aenkomst van een katolyk ministerie ze-

ker. Laten wy ons geenszins in dwaling brengen door de benoeming van *katholyke party*. Deze party heeft het voornaemste deel gehad in de ontvoogding van België, in 1830; zy is noch min vaderlandslievend noch min vryzinning als de party gezegd « liberale, » en zy telt mannen van groote weerde in hare rangen. »

De *France, de Pays* en, in 't algemeen, gansch de gouvernementele drukpers is het eens met de onafhankelyke bewarende tolken om den val van het doktrinarism toe te juichen. De *Presse* gaet nog verder; in de zegpraël welke in België de gedachten van orde, van billykheid en van wyzen voortgang behield hebben, ziet zy de zekere pand van de vreedzame en regelmatige ontwikkeling der vrye inrigtingen en doet deze aanmerking: « Wy moeten door dit voorbeeld leeren dat de vryheid kan geduldig wezen, omdat zy het regt heeft zeker van haer zelve te zyn, en geene hoegenaemde hinderpaël, hoe magtig en zwaer hy ook weze, zou kunnen beletten haer doel te bereiken. »

De bloedwet en de klas van 63

Het is op 17 juny dat de klas der milicianen van 1863 is binnengeroepen en onder de wapens moest komen, om in het kamp van Beverloo te gaen soldaet spelen — eene plagery, tegen welke wy, in name van het gezond verstand en den toestand der *werkende klas*, herhaelde malen geprotesteerd hebben — plagery die eene revolutie heeft veroorzaekt te Verviers tuschen 400 milicianen en de policie, de gendarmerie en de troepen welke men in alleryl uit Luik heeft moeten doen komen. De hatelyke bloedwet heeft er het volksbloed doen stroomen; volkskinderen zyn er dood gebleven, velen zyn er gekwetst geworden. Te Diest heeft er insgelyks eene hevige klopparty plaats gehad tuschen milicianen van 1863 en de onder-officieren. En dat altemaal om gaen soldaetje te spelen in het kamp! En wat al nypende armoede zal daerdoor niet komen in vele huisgezinnen! Ziet gy daer dien jongeling niet, die tot gezegde klas behoort en de eenige steun is van zyn huisgezin, samengesteld uit eenen vader van 70 jaer en onbekwaem om te werken; eene moeder van 67 jaer, half blind, twee zusters, waarvan de eene het huishouden doen moet en niets wint, terwyl de andere zoo al 1 fr. per dag verdient. De jongeling moet binnen gaen. Gedurende zyne afwezigheid zal in dit huisgezin van 5 groote menschen slechts eene wekelyksche winst van 6 fr. komen. Onnoodig te zeggen dat de arme lieden, om te kunnen leven, gedwongen zullen zyn hunne kleeren te verpanden, of een deel hunner meubels te verkoopen, of wat al zoo erg is, schulden te maken. En nu, gy, voorstaenders van die gedoemde bloedwet, van dien tyranieken bloedimpost, van die nypende volksverarming; is het alzo dat gy den toestand van de werkenle klas wilt veranderen en verbeteren!!! Gy kunt voorstaenders zyn van het leger, waarvan gy op de kussens uwer sofas, in uwe vergulde salons, geen de minste lasten van gevoelt of moet dragen, maer geen vrye Belg kan stilzwygend verkroppen dat de soldatendienst zoo drukkend, zoo wreed voor de behoeftige klas worde, dat geheele gezinnen er door in ellende worden gedompeld. Hoe vele jongelingen zyn er niet, die, den pligt van zoon begrypende en vervullende, voor hunne bejaerde ouders werken?

En waertoe is het binnenroepen der klas van 1863 noodig! De milicianen van gemeld jaer kunnen niet meer verondersteld worden op voldoende wyze hunnen dienst niet te kunnen.

Immers zy hebben reeds gedurende 52 maanden zonder onderbreking gediend, en zyn reeds nadien tweemaal binnengeroepen om de krygsoefeningen in het kamp van Beverloo by te woonen. Deze klas zou dus wel gerust mogen gelaten worden. Tyranieke plagery!

Wat valt er te doen?

De uitslag der kiezing van dynsdag laetst wordt door geheel het land zeer wel en op dezelfde wyze

